Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Syvende Afdeling)

14. juni 2017*

»Præjudiciel forelæggelse — fælles markedsordning for landbrugsprodukter — forordning (EU) nr. 1308/2013 — artikel 78 og bilag VII, del III — afgørelse 2010/791/EU — definitioner, betegnelser og varebetegnelser — »mælk« og »mejeriprodukter« — betegnelser, der anvendes til salgsfremstød for og markedsføring af rent vegetabilske fødevarer«

Sag C-422/16

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Landgericht Trier (den regionale ret i første instans i Trier, Tyskland) ved afgørelse af 28. juli 2016, indgået til Domstolen den 1. august 2016, i sagen

Verband Sozialer Wettbewerb e.V.

mod

TofuTown.com GmbH

har

DOMSTOLEN (Syvende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, A. Prechal, og dommerne A. Rosas og E. Jarašiūnas (refererende dommer),

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— TofuTown.com GmbH ved Rechtsanwalt M. Beuger,

— den tyske regering ved K. Stranz og T. Henze, som befuldmægtigede,

— den græske regering ved G. Kanellopoulos og O. Tsirkinidou, som befuldmægtigede,

— den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato P. Gentili,

* Processprog: tysk.

— Europa-Kommissionen ved A.X.P. Lewis og D. Triantafyllou, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 78, stk. 2, og bilag VII, del III, nr. 1) og 2), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 af 17. december 2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 922/72, (EØF) nr. 234/79, (EF) nr. 1037/2001 og (EF) nr. 1234/2007 (EUT 2013, L 347, s. 671).

2 Denne anmodning er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Verband Sozialer Wettbewerb eV (herefter »VSW«) og TofuTown.com GmbH (herefter »TofuTown«) vedrørende et søgsmål med påstand om nedlæggelse af forbud anlagt af VSW.

Retsforskrifter

EU-retten

Forordning nr. 1308/2013

3 Følgende fremgår af 64. og 76. betragtning til forordning nr. 1308/2013:

»(64) Anvendelsen af handelsnormer for landbrugsprodukter kan bidrage til at forbedre de økonomiske vilkår for produktion og afsætning af sådanne produkter og sådanne produkters kvalitet. Det er derfor både i producenternes, de handlendes og forbrugernes interesse, at der anvendes sådanne normer.

[…]

(76) For visse sektorer og produkter er definitioner, betegnelser og varebetegnelser vigtige elementer til at fastslå, hvordan konkurrencevilkårene er. Der bør derfor for de pågældende sektorer og produkter fastsættes definitioner, betegnelser og varebetegnelser, som kun bør anvendes i Unionen i forbindelse med afsætning af produkter, som overholder de relevante krav.«

4 Denne forordning indeholder i del II om det indre marked et afsnit II, der vedrører reglerne for afsætning og producentorgansationer. Underafdeling 2 til afdeling 1 til dette afsnit har overskriften »Sektor- eller produktspecifikke handelsnormer« og indeholder artikel 74-83 i samme forordning.

5 Artikel 78 i forordning nr. 1308/2013 med overskriften »Definitioner, betegnelser og varebetegnelser for bestemte sektorer og produkter« fastsætter følgende:

»1. Ud over de gældende handelsnormer gælder det, hvor det er relevant, at de definitioner, betegnelser og varebetegnelser, der er fastsat i bilag VII, finder anvendelse på følgende sektorer og produkter:

[…]

c) mælk og mejeriprodukter til konsum

[…]

2. De definitioner, betegnelser eller varebetegnelser, der er anført i bilag VII, må i Unionen kun bruges til afsætning af et produkt, der opfylder de tilsvarende relevante krav i nævnte bilag.

3. Kommissionen tillægges beføjelse til at vedtage delegerede retsakter […] vedrørende ændringer, dispensationer eller undtagelser fra de definitioner og varebetegnelser, der er anført i bilag VII. Disse delegerede retsakter gælder udelukkende påviste behov som følge af udviklingen i forbrugernes efterspørgsel, tekniske fremskridt eller behovet for produktinnovation.

[…]

5. For at tage hensyn til forbrugernes forventninger og udviklingen på markedet for mejeriprodukter tillægges Kommissionen beføjelse til at vedtage delegerede retsakter […] for at angive de mejeriprodukter, i forbindelse med hvilke den dyreart, som mælken stammer fra, anføres, hvis mælken ikke stammer fra køer, og fastlægge de relevante nødvendige regler.«

6 Underafdeling 5 i del II, afsnit II, kapitel I, afdeling 1, i forordning nr. 1308/2013 har overskriften »Almindelige bestemmelser«. Forordningens artikel 91, der indgår i denne underafdeling 5, præciserer:

»Kommissionen kan vedtage gennemførelsesretsakter, der fastsætter:

a) den liste over mælk og mejeriprodukter, der er omhandlet bilag VII, del III, punkt 5, andet afsnit […] på grundlag af vejledende lister over produkter, som medlemsstaterne anser for på deres område at svare til de produkter, der er omhandlet i d[enn]e bestemmelse[…], og som medlemsstaterne sender til Kommissionen

[…]«

7 Forordningens bilag VII har overskriften »Definitioner, betegnelser og varebetegnelser for produkter omhandlet i artikel 78«. Det præciseres i det indledende afsnit til dette bilag, at i dette bilag forstås ved »varebetegnelse« bl.a. »varebetegnelsen for fødevaren, jf. artikel 17 i [Europa-Parlamentets og Rådets] forordning (EU) nr. 1169/2011 [af 25. oktober 2011 om fødevareinformation til forbrugerne, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 og (EF) nr. 1925/2006 og om ophævelse af Kommissionens direktiv 87/250/EØF, Rådets direktiv 90/496/EØF, Kommissionens direktiv 1999/10/EF, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/13/EF, Kommissionens direktiv 2002/67/EF og 2008/5/EF og Kommissionens forordning (EF) nr. 608/2004 (EUT 2011, L 304, s. 18)]«.

8 Del III i bilag VII har overskriften »Mælk og mejeriprodukter«. Den bestemmer:

»1. »Mælk«: udelukkende det produkt, der stammer fra normal yversekretion og er opnået ved en eller flere malkninger, uden nogen tilsætning eller fjernelse af bestanddele.

Betegnelsen »mælk« kan dog anvendes:

a) for mælk, der har været genstand for en behandling, som ikke medfører nogen ændring i sammensætningen, og for mælk, hvis fedtindhold er standardiseret […]
b) i sammensætninger med ét eller flere andre ord til angivelse af type, kvalitet, oprindelse og/eller mælkens påtænkte anvendelse, eller til beskrivelse af den fysiske behandling, den har været genstand for, eller af de ændringer, der er foretaget i sammensætningen, hvis sådanne ændringer kun omfatter tilsætning og/eller fjernelse af naturlige mælkebestanddele.

2. I denne del forstås ved »mejeriprodukter«: produkter, der udelukkende hidrører fra mælk, idet der dog kan tilsættes stoffer, som er nødvendige for fremstillingen, under forudsætning af at disse stoffer ikke anvendes med henblik på helt eller delvis at erstatte en mælkebestanddel.

Følgende er udelukkende forbeholdt mejeriprodukter:

a) følgende betegnelser, der anvendes i alle afsætningsled:
   i) valle
   ii) fløde
   iii) smør
   iv) kærnemælk

[…]

   viii) ost
   ix) yoghurt

[…]

b) betegnelser som defineret i […] artikel [1]7 i [forordning nr. 1169/2011], som virkeligt anvendes for mejeriprodukter.

3. Betegnelsen »mælk« og de betegnelser, der anvendes for mejeriprodukter, kan ligeledes benyttes i sammensætninger med ét eller flere andre ord til angivelse af sammensatte produkter, hvor ingen bestanddel erstatter eller kan tænkes at erstatte en mælkebestanddel, og hvoraf mælk eller et mejeriprodukt udgør et væsentligt element, det være sig mængdemæssigt eller i kraft af de kendetegn, som det giver produktet.

4. For så vidt angår mælk skal den dyreart, som mælken stammer fra, anføres, hvis mælken ikke stammer fra køer.

5. De betegnelser, der er nævnt i nr. 1), 2) og 3), må kun anvendes for de produkter, der er omhandlet i det pågældende nummer.

Denne bestemmelse gælder dog ikke for betegnelsen af produkter, hvis nøjagtige beskaffenhed er velkendt på baggrund af den traditionelle brug, og/eller når betegnelsen klart anvendes for at beskrive en karakteristisk egenskab ved produktet.

6. For så vidt angår andre produkter end dem, der er beskrevet i nr. 1), 2) og 3) i denne del, må der ikke anvendes etiketter, handelsdokumenter, reklamemateriale eller nogen form for reklame […] eller nogen form for præsentation, der angiver, lader forstå eller antyder, at det pågældende produkt er et mejeriprodukt.

[…]«

9 Bestemmelserne i bilag VII, del III, til forordning nr. 1308/2013 gengiver uden indholdsmæssige ændringer de bestemmelser, som tidligere var indeholdt i bilag XII til Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 af 22. oktober 2007 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om særlige bestemmelser for visse landbrugsprodukter (fusionsmarkedsordningen) (EUT 2007, L 299, s. 1), som uden indholdsmæssige ændringer gengav bestemmelserne i Rådets forordning (EØF) nr. 1898/87 af 2. juli 1987 om beskyttelse af benævnelserne for mælk og mejeriprodukter i forbindelse med afsætning (EFT 1987, L 182, s. 36).

Afgørelse 2010/791/EU

10 I henhold til artikel 1 i Kommissionens afgørelse 2010/791/EU af 20. december 2010 om udarbejdelse af en fortegnelse over de produkter, der omhandles i del III, nr. 1), andet afsnit, i bilag XII til Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 (EUT 2010, L 336, s. 55), opregnes i afgørelsens bilag I de produkter, der svarer til de i denne bestemmelse omhandlede produkter på Unionens område.

11 Følgende fremgår af tredje betragtning til denne afgørelse:

»Medlemsstaterne sender Kommissionen en vejledende fortegnelse over de produkter på deres område, som de anser for at svare til de undtagelseskriterier […] I den fortegnelse opføres benævnelserne af de pågældende produkter på grundlag af deres traditionelle brug, på samtlige EU-sprog, med henblik på at gøre disse benævnelser anvendelige i alle medlemsstater […]«

12 I overensstemmelse med artikel 230, stk. 1, første afsnit, og artikel 230, stk. 2, i forordning nr. 1308/2013, blev forordning (EF) nr. 1234/2007 ophævet ved den førstnævnte forordning, og henvisninger til forordning nr. 1234/2007 anses for at være henvisninger til forordning nr. 1308/2013. Derfor indeholder afgørelse 2010/791 nu fortegnelsen over de produkter, der omhandles i bilag VII, del III, punkt 5), andet afsnit, til sidstnævnte forordning.

Forordning nr. 1169/2011

13 Artikel 17 i forordning nr. 1169/2011 med overskriften »Varebetegnelse for fødevaren« fastsætter i stk. 1:

»Varebetegnelsen for en fødevare er dens betegnelse ifølge forskrifterne. Hvis en sådan betegnelse ikke findes, er varebetegnelsen for fødevaren dens sædvanlige betegnelse, eller, hvis der ikke findes en sædvanlig betegnelse, eller den sædvanlige betegnelse ikke anvendes, anføres en beskrivende betegnelse for fødevaren.«

Tysk ret

14 Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (lov om illoyal konkurrence), i den affattelse, der finder anvendelse i tvisten i hovedsagen, bestemmer i § 3a:

»Den, der overtræder en lovbestemmelse, der bl.a. har til formål at regulere adfærden på markedet i markedsaktørernes interesse, begår illoyal konkurrence, [for så vidt] overtrædelsen i mærkbar grad kan skade forbrugeres, øvrige markedsaktørers eller konkurrenters interesser.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

15 VSW er en tysk forening, der blandt sine opgaver særligt har bekæmpelse af illoyal konkurrence. TofuTown er et selskab, der fremstiller og sælger vegetariske/veganske fødevarer. TofuTown reklamerer navnlig for og sælger rent vegetabilske produkter under betegnelserne »soyatoo tofusmør«, »vegetabilsk ost«, »veggie-cheese«, »cream« og andre lignende betegnelser.

16 Da VSW er af den opfattelse, at TofuTowns salgsfremstød for disse rent vegetabilske produkter udgør en tilsidesættelse af konkurrencereglerne, anlagde foreningen et søgsmål mod dette selskab med påstand om nedlæggelse af forbud ved Landgericht Trier (den regionale ret i første instans i Trier, Tyskland), idet den påberåbte sig en overtrædelse af §3a i lov om illoyal konkurrence, sammenholdt med bilag VII, del III, nr. 1) og 2), og artikel 78 i forordning nr. 1308/2013.

17 TofuTown gjorde derimod gældende, at selskabets reklamering for vegetabilske produkter med de omhandlede betegnelser ikke udgør en overtrædelse af disse EU-retlige bestemmelser, eftersom forbrugernes opfattelse for det første i vidt omfang har ændret sig i de seneste år, og for det andet anvender TofuTown ikke de omhandlede udtryk, som f.eks. »smør« eller »*cream*« isoleret, men kun således, at der er anbragt udtryk, som indeholder en henvisning til produkternes vegetabilske oprindelse, som f.eks. »tofu-smør« eller »*rice spray cream*«.

18 Den forelæggende ret har henvist til dom af 16. december 1999, UDL (C-101/98, EU:C:1999:615), hvori Domstolen i det væsentlige fastslog, at forordning nr. 1898/87 var til hinder for anvendelsen af benævnelsen »ost« for et mejeriprodukt, hvori der anvendes plantefedt i stedet for mælkefedt, selv om denne angivelse ledsages af en række varedeklarationer. Den forelæggende ret har ikke desto mindre rejst spørgsmålet om den fortolkning, der skal anlægges af artikel 78 i forordning nr. 1308/2013, sammenholdt med bilag VII, del III, nr. 1) og 2), hertil med henblik på at træffe afgørelse i den tvist, som er indbragt for den.

19 På denne baggrund har Landgericht Trier (den regionale ret i første instans i Trier) besluttet at udsætte sagen og forelægge følgende præjudicielle spørgsmål for Domstolen:

»1) Kan artikel 78, stk. 2, i [forordning nr. 1308/2013] fortolkes således, at definitioner, betegnelser og varebetegnelser i den betydning, hvori udtrykkene anvendes i bilag VII, ikke behøver at opfylde de hertil svarende krav i dette bilag, når de tilsvarende definitioner, betegnelser eller varebetegnelser ledsages af præciserende eller beskrivende tilføjelser (som f.eks. »tofusmør« for et rent vegetabilsk produkt)?

2) Skal bilag VII, del III, nr. 1, i forordning […] nr. 1308/2013 forstås således, at udtrykket »mælk« udelukkende er forbeholdt et produkt, der stammer fra normal yversekretion og er opnået ved en eller flere malkninger, uden nogen tilsætning eller fjernelse af bestanddele, eller må udtrykket »mælk« – eventuelt ved tilføjelse af forklarende begreber som f.eks. »sojamælk« – også anvendes til vegetabilske (veganske) produkter i forbindelse med markedsføringen af dem?

3) Skal bilag VII, del III, nr. 2), til artikel 78 i forordning […] nr. 1308/2013 fortolkes således, at de betegnelser, der står opført dér for de enkelte produkter under nr. 2), litra a), såsom navnlig »valle«, »fløde« [»*Rahm*« på tysk], »smør«, »kærnemælk«, »ost«, »yoghurt« eller begrebet »fløde« [»*Sahne*« på tysk] osv., udelukkende er forbeholdt mejeriprodukter, eller kan også rent vegetabilske/veganske produkter, der er fremstillet uden (animalsk) mælk, være omfattet af anvendelsesområdet for bilag VII, del III, nr. 2), i forordning (EU) nr. 1308/2013?«

Om de præjudicielle spørgsmål

20 Med de tre spørgsmål, der skal undersøges samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 78, stk. 2, i og bilag VII, del III, til forordning nr. 1308/2013 skal fortolkes således, at de er til hinder for, at betegnelsen »mælk« og de betegnelser, som udelukkende er forbeholdt mejeriprodukter, anvendes til angivelse af et rent vegetabilsk produkt i forbindelse med afsætning eller i reklamer, og at dette gælder, selv hvis disse betegnelser ledsages af præciserende eller beskrivende tilføjelser med angivelse af det pågældende produkts vegetabilske oprindelse.

21 I henhold til forordningens artikel 78, stk. 2, må de definitioner, betegnelser eller varebetegnelser, der er anført i bilag VII til samme forordning, i Unionen kun bruges til afsætning af et produkt, der opfylder de tilsvarende relevante krav i nævnte bilag.

22 Del III i bilag VII vedrører mælk og mejeriprodukter. Hvad angår mælk fremgår det af nr. 1), første afsnit, i denne del III, at betegnelsen »mælk« »[udelukkende] er det produkt, der stammer fra normal yversekretion og er opnået ved en eller flere malkninger, uden nogen tilsætning eller fjernelse af

bestanddele«. Det præciseres imidlertid i andet afsnit i nævnte nr. 1), litra a), at betegnelsen »mælk« dog kan anvendes »for mælk, der har været genstand for en behandling, som ikke medfører nogen ændring i sammensætningen, og for mælk, hvis fedtindhold er standardiseret«, og i litra b), at denne betegnelse kan anvendes »i sammensætninger med ét eller flere andre ord til angivelse af type, kvalitet, oprindelse og/eller mælkens påtænkte anvendelse, eller til beskrivelse af den fysiske behandling, den har været genstand for, eller af de ændringer, der er foretaget i sammensætningen, hvis sådanne ændringer kun omfatter tilsætning og/eller fjernelse af naturlige mælkebestanddele«.

23 Det fremgår således klart af ordlyden af dette nr. 1), at betegnelsen »mælk« i princippet ikke lovligt kan anvendes til angivelse af et rent vegetabilsk produkt, idet mælk i denne bestemmelses forstand er et animalsk produkt, hvilket ligeledes fremgår af bilag VII, del III, nr. 4), til forordning nr. 1308/2013, hvoraf fremgår, at for så vidt angår mælk skal den dyreart, som mælken stammer fra, anføres, hvis mælken ikke stammer fra køer, og af denne forordnings artikel 78, stk. 5, hvorefter Kommissionen tillægges beføjelse til at vedtage delegerede retsakter for at angive de mejeriprodukter, i forbindelse med hvilke den dyreart, som mælken stammer fra, anføres, hvis mælken ikke stammer fra køer.

24 Desuden fremgår det af denne ordlyd, at præciserende eller beskrivende tilføjelser, der har til formål at angive det pågældende produkts vegetabilske oprindelse, som f.eks. det i hovedsagen omhandlede »soja« eller »tofu«, ikke er omfattet af de ord, der kan anvendes i sammensætninger med betegnelsen »mælk« i henhold til nr. 1), stk. 2, litra b), eftersom de ændringer, der er foretaget i mælkens sammensætning, som yderligere begreber kan angive, i henhold til denne bestemmelse er dem, som kun omfatter tilsætning og/eller fjernelse af naturlige mælkebestanddele, hvilket ikke omfatter en fuldstændig erstatning af mælken med et rent vegetabilsk produkt.

25 For så vidt angår mejeriprodukter fremgår det af bilag VII, del III, nr. 2), første afsnit, til forordning nr. 1308/2013, at »mejeriprodukter« er »de produkter, der udelukkende hidrører fra mælk, idet der dog kan tilsættes stoffer, som er nødvendige for fremstillingen, under forudsætning af, at disse stoffer ikke anvendes med henblik på helt eller delvis at erstatte en mælkebestanddel«. Derudover præciseres det i andet afsnit i nævnte nr. 2), at »[f]ølgende er udelukkende forbeholdt mejeriprodukter«, nemlig dels betegnelser, der anvendes i alle afsætningsled, og som er opregnet i litra a) i denne bestemmelse, idet denne opregning omfatter betegnelserne »valle«, »fløde«, »smør«, »kærnemælk«, »ost« og »yoghurt«, dels navnlig de betegnelser efter artikel 17 i forordning nr. 1169/2011, »som virkeligt anvendes for mejeriprodukter«.

26 Det fremgår således af ordlyden af dette nr. 2), at et »mejeriprodukt«, idet det udelukkende hidrører fra mælk, skal indeholde bestanddelene heraf. Domstolen har i denne forbindelse allerede fastslået, at et mejeriprodukt, hvori en mælkebestanddel er erstattet med en anden bestanddel, selv om det kun er delvist, ikke kan angives med nogen af de betegnelser, der er nævnt i bilag VII, del III, nr. 2), andet afsnit, litra a), i forordning nr. 1308/2013 (jf. i denne retning dom af 16.12.1999, UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, præmis 20-22). Dette gælder i princippet i endnu højere grad for et rent vegetabilsk produkt, da et sådant produkt pr. definition ikke indeholder nogen mælkebestanddel.

27 De betegnelser, der står opført i bilag VII, del III, nr. 2), andet afsnit, litra a), til forordningen, som f.eks. »valle«, »fløde«, »smør«, »ost« og »yoghurt«, som den forelæggende ret har nævnt, kan i princippet derfor ikke lovligt anvendes til angivelse af et rent vegetabilsk produkt.

28 De betegnelser efter artikel 17 i forordning nr. 1169/2011, som virkeligt anvendes for mejeriprodukter, er omfattet af et identisk forbud i henhold til bilag VII, del III, nr. 2), andet afsnit, litra b), i samme forordning. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at det følger af denne artikel 17, stk. 1, at varebetegnelsen for en fødevare er dens betegnelse ifølge forskrifterne eller, hvis en sådan betegnelse ikke findes, dens sædvanlige betegnelse, eller,

hvis der ikke findes en sædvanlig betegnelse, eller den sædvanlige betegnelse ikke anvendes, en beskrivende betegnelse for fødevaren.

29 Selv om ordet »*Sahne*« på tysk, som den forelæggende ret i forelæggelsesafgørelsen holdt adskilt fra ordet »*Rahm*«, som er indeholdt i bilag VII, del III, nr. 2), andet afsnit, litra a), nr. ii), til forordning nr. 1308/2013 – i lighed med ordet »chantilly« på fransk – ikke udgør en af de betegnelser for mejeriprodukter, som er opregnet i bilag VII, del III, nr. 2), andet afsnit, litra a), til forordning nr. 1308/2013, forholder det sig dog sådan, at der ved dette ord forstås fløde, som kan være skummet eller pisket.

30 Der er derfor tale om en betegnelse som omhandlet i artikel 17 i forordning nr. 1169/2011, som virkeligt anvendes for mejeriprodukter. Følgelig kan dette ord i princippet heller ikke lovligt anvendes til angivelse af et rent vegetabilsk produkt.

31 Hvad angår den eventuelle relevans – med henblik på at vurdere lovligheden af anvendelsen af betegnelsen »mælk« eller betegnelser, der ved forordning nr. 1308/2013 udelukkende er forbeholdt mejeriprodukter, til angivelse af et rent vegetabilsk produkt – af tilføjelsen af præciserende eller beskrivende tilføjelser med angivelse af det pågældende produkts vegetabilske oprindelse, som f.eks. »soja« eller »tofu«, som den forelæggende ret har nævnt, skal det bemærkes, at direktivets bilag VII, del III, nr. 3), bestemmer, at »[b]etegnelsen »mælk« og de betegnelser, der anvendes for mejeriprodukter, […] ligeledes [kan] benyttes i sammensætninger med ét eller flere andre ord til angivelse af sammensatte produkter, hvor ingen bestanddel erstatter eller kan tænkes at erstatte en mælkebestanddel, og hvoraf mælk eller et mejeriprodukt udgør et væsentligt element, det være sig mængdemæssigt eller i kraft af de kendetegn, som det giver produktet«.

32 Rent vegetabilske produkter opfylder imidlertid ikke disse betingelser, idet sådanne produkter hverken indeholder mælk eller mejeriprodukter. Dette nr. 3) kan derfor ikke – til angivelse af et rent vegetabilsk produkt – udgøre grundlaget for en lovlig anvendelse af betegnelsen »mælk« eller betegnelser, der udelukkende er forbeholdt mejeriprodukter, sammen med én eller flere præciserende eller beskrivende tilføjelser, der angiver det pågældende produkts vegetabilske oprindelse.

33 Selv om de betegnelser, der er nævnt i nr. 1), 2) og 3), ifølge bilag VII, del III, punkt 5, første afsnit, til forordning nr. 1308/2013 kun må anvendes for de produkter, der er omhandlet i det pågældende nummer, fremgår det ikke desto mindre af dette punkt 5, andet afsnit, at dette første afsnit »[…] dog ikke [gælder] for betegnelsen af produkter, hvis nøjagtige beskaffenhed er velkendt på baggrund af den traditionelle brug, og/eller når betegnelsen klart anvendes for at beskrive en karakteristisk egenskab ved produktet«.

34 Fortegnelsen over de produkter, der omhandles i denne sidstnævnte bestemmelse, er således i overensstemmelse med artikel 121, litra b), i forordning nr. 1234/2007, der i det væsentlige er blevet til artikel 91, første afsnit, litra a), i forordning nr. 1308/2013, blevet fastsat i bilag I til afgørelse 2010/791. Følgelig er kun de produkter, der står opført i dette bilag, omfattet af den i dette andet afsnit fastsatte undtagelse.

35 I det foreliggende tilfælde skal det bemærkes, at denne fortegnelse ikke indeholder nogen henvisning til soja eller tofu.

36 Selv om den nævnte fortegnelse endvidere på fransk nævner produktet benævnt »crème de riz«, nævner den ikke på engelsk produktet benævnt »*rice spray cream*«, som den forelæggende ret har angivet som et af de i hovedsagen omhandlede produkter, og heller ikke produktet benævnt »*rice cream*«. Det bemærkes i denne forbindelse, at det i det væsentlige fremgår af tredje betragtning til afgørelse 2010/791, at medlemsstaterne på den fortegnelse, som foreskrives ved denne afgørelse, skal anføre de produkter på deres område, som de anser for at svare til de undtagelseskriterier, der er fastsat i bilag VII, del III, punkt 5, andet afsnit, til forordning nr. 1308/2013, og at benævnelserne af de pågældende produkter på grundlag af deres traditionelle brug opføres på samtlige EU-sprog. Den omstændighed, at benævnelsen »crème de riz« på fransk blev anset for at opfylde disse kriterier, indebærer derfor ikke, at benævnelsen »*rice cream*« også opfylder dem.

37 Det bemærkes endvidere, at selv om det fremgår af denne fortegnelse, at anvendelsen i benævnelsen af et produkt af begrebet »*fløde*« med et yderligere begreb ved betegnelsen af et produkt efter omstændighederne er muligt, navnlig til at betegne spiritus eller suppe, synes ingen af disse betingelser at være opfyldt for en betegnelse som f.eks. den i hovedsagen omhandlede »*rice spray cream*«. Tilsvarende gælder, at selv om anvendelsen af ordet »*creamed*« sammen med betegnelsen af et vegetabilsk produkt er tilladt, er det kun når ordet »*creamed*« angiver arten af produktets sammensætning.

38 Det fremgår således, at ingen af de produkter, som den forelæggende ret har anført som eksempel, fremgår af den nævnte fortegnelse, og at ingen af de betegnelser, som denne ret har henvist til, derfor er omfattet af den i bilag VII, del III, punkt 5, andet afsnit, til forordning nr. 1308/2013 fastsatte undtagelse, hvilket det imidlertid tilkommer den forelæggende ret at efterprøve med hensyn til hvert af de i hovedsagen omhandlede produkter.

39 Endvidere fremgår det af artikel 78, stk. 3, i forordning nr. 1308/2013, at for at tage hensyn til påviste behov som følge af udviklingen i forbrugernes efterspørgsel, tekniske fremskridt eller behovet for produktinnovation tillægges Kommissionen beføjelse til at vedtage delegerede retsakter vedrørende ændringer, dispensationer eller undtagelser fra de definitioner og varebetegnelser, der er anført i bilag VII til denne forordning. En sådan retsakt er imidlertid til dato ikke blevet vedtaget af Kommissionen hvad angår definitionerne og varebetegnelserne af mælk og mejeriprodukter.

40 Det følger af samtlige de foregående betragtninger, at betegnelsen »mælk« og betegnelser, der udelukkende er forbeholdt mejeriprodukter, ikke lovligt kan anvendes til angivelse af et rent vegetabilsk produkt, medmindre dette produkt er opført på den fortegnelse, som indgår i bilag I til afgørelse 2010/791, idet tilføjelsen af beskrivende eller præciserende tilføjelser med angivelse af det pågældende produkts vegetabilske oprindelse såsom de i hovedsagen omhandlede ikke påvirker et sådant forbud (jf. i denne retning dom af 16.12.1999, UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, præmis 25-28).

41 Det fremgår endvidere af artikel 78, stk. 2, i og bilag VII, del III, nr. 6), første afsnit, til forordning nr. 1308/2013, at dette forbud både gælder for afsætning og for reklame.

42 I modsætning til, hvad TofuTown har anført, underbygges den i denne doms præmis 40 og 41 anførte fortolkning af den pågældende forordnings formål og tilsidesætter hverken proportionalitetsprincippet eller ligebehandlingsprincippet.

43 Som det fremgår af 64. og 76. betragtning til samme forordning, består de formål, der forfølges med de pågældende bestemmelser, navnlig i at forbedre de økonomiske vilkår for produktion og afsætning af sådanne produkter og sådanne produkters kvalitet i producenternes, de handlendes og forbrugernes interesse, at beskytte forbrugerne og at sikre konkurrencevilkårene. Disse bestemmelser bidrager således – for så vidt som de fastsætter, at kun de produkter, der opfylder de heri fastsatte krav, kan angives med betegnelsen »mælk« og betegnelser, der udelukkende er forbeholdt mejeriprodukter – til opnåelsen af disse mål, og dette gælder, selv hvis disse betegnelser ledsages af præciserende eller beskrivende tilføjelser såsom de i hovedsagen omhandlede.

44 I mangel af en sådan begrænsning ville disse betegnelser således bl.a. ikke længere gøre det muligt med sikkerhed at identificere produkter med de særlige kendetegn, som er knyttet til den naturlige sammensætning af animalsk mælk, hvilket ville være til skade for forbrugerbeskyttelsen på grund af den risiko for forveksling, som ville opstå. Det vil også stride mod formålet om at forbedre de økonomiske vilkår for produktion og afsætning af »mælk« og »mejeriprodukter« og sådanne produkters kvalitet.

45 Proportionalitetsprincippet indebærer, at EU-institutionernes retsakter skal være egnede til at nå det ved den pågældende lovgivning forfulgte legitime formål og ikke må gå videre, end hvad der er nødvendigt og passende for gennemførelsen af disse formål, hvorved det forudsættes, at såfremt det er

muligt at vælge mellem flere egnede foranstaltninger, skal den mindst bebyrdende foranstaltning vælges, og byrderne må herved ikke være uforholdsmæssige i forhold til de tilsigtede mål (jf. i denne retning dom af 16.12.1999, UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, præmis 30, og af 17.3.2011, AJD Tuna, C-221/09, EU:C:2011:153, præmis 79 og den deri nævnte retspraksis).

46 Idet EU-lovgiver har vide skønsmæssige beføjelser på den fælles landbrugspolitiks område i overensstemmelse med det politiske ansvar, som EU-lovgiver er tillagt ved artikel 40 TEUF og 43 TEUF, er det kun såfremt en foranstaltning på dette område er åbenbart uhensigtsmæssig i forhold til det mål, som vedkommende institution forfølger, at en sådan foranstaltning vil kunne kendes ulovlig (jf. i denne retning dom af 16.12.1999, UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, præmis 31, og af 17.10.2013, Schaible, C-101/12, EU:C:2013:661, præmis 48).

47 I det foreliggende tilfælde har de bestemmelser, som den nationale ret har anmodet Domstolen om at fortolke, som allerede anført i nærværende doms præmis 43, til formål at forbedre de økonomiske vilkår for produktion og afsætning af de pågældende produkter og deres kvalitet, at beskytte forbrugerne og at sikre konkurrencevilkårene.

48 Den omstændighed, at muligheden for i forbindelse med afsætning eller i reklamer at anvende betegnelsen »mælk« og betegnelser, der udelukkende er forbeholdt mejeriprodukter, kun gives de produkter, der opfylder kravene i bilag VII, del III, til forordning nr. 1308/2013, sikrer således bl.a. producenterne af de nævnte produkter ufordrejede konkurrencevilkår og forbrugerne af disse produkter, at de produkter, der angives med de pågældende betegnelser, alle opfylder de samme kvalitetsnormer og samtidig beskytter dem mod enhver form for vildledning hvad angår sammensætningen af de produkter, som de ønsker at købe. De pågældende bestemmelser er derfor egnede til at opnå disse formål. Desuden går de ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dem, idet tilføjelsen af præciserende eller beskrivende tilføjelser til disse betegnelser til angivelse af produkter, som ikke opfylder de nævnte krav, ikke med sikkerhed vil kunne forhindre enhver form for vildledning af forbrugerne, således som Domstolen allerede har fastslået. Følgelig strider de pågældende bestemmelser ikke mod proportionalitetsprincippet (jf. i denne retning dom af 16.12.1999, UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, præmis 32-34).

49 Forbuddet mod forskelsbehandling kræver, at ensartede forhold ikke må behandles forskelligt, og at forskellige forhold ikke må behandles ensartet, medmindre en sådan forskellig behandling er objektivt begrundet (dom af 6.12.2005, ABNA m.fl., C-453/03, C-11/04, C-12/04 og C-194/04, EU:C:2005:741, præmis 63, og i denne retning dom af 30.6.2016, Lidl, C-134/15, EU:C:2016:498, præmis 46).

50 Det forhold, at producenter af vegetariske eller veganske erstatninger for kød eller fisk efter TofuTowns opfattelse ikke hvad angår anvendelsen af varebetegnelser er omfattet af restriktioner svarende til dem, som producenter af vegetariske eller veganske erstatninger for mælk eller mejeriprodukter er underlagt i henhold til bilag VII, del III, til forordning nr. 1308/2013, kan ikke i det foreliggende tilfælde anses for at være i strid med ligebehandlingsprincippet.

51 Hver af den i den nævnte forordning fastsatte fælles ordning for markederne for landbrugsvarers sektorer indeholder således kendetegn, som er særegne for denne. Det følger deraf, at sammenligningen af de tekniske mekanismer, der anvendes ved reguleringen af de forskellige markedssektorer, ikke kan udgøre et gyldigt grundlag for at godtgøre klagepunktet om forskelsbehandling af forskelligartede produkter, der er underkastet forskellige regler (jf. i denne retning dom af 28.10.1982, Lion m.fl., 292/81 og 293/81, EU:C:1982:375, præmis 24, og af 30.6.2016, Lidl, C-134/15, EU:C:2016:498, præmis 49). Mælk og mejeriprodukter er således omfattet af en anden sektor end sektorerne for de forskellige typer kød og sektoren for fiskevarer, der endog er omfattet af en anden fælles markedsordning.

52 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal de forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 78, stk. 2, i og bilag VII, del III, til forordning nr. 1308/2013 skal fortolkes således, at de er til hinder for, at betegnelsen »mælk« og de betegnelser, som udelukkende er forbeholdt mejeriprodukter, anvendes til angivelse af et rent vegetabilsk produkt i forbindelse med afsætning eller i reklamer, og at dette gælder, selv hvis disse betegnelser ledsages af præciserende eller beskrivende tilføjelser med angivelse af det pågældende produkts vegetabilske oprindelse, medmindre dette produkt er opført i bilag I til afgørelse 2010/791.

Sagsomkostninger

53 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Syvende Afdeling) for ret:

Artikel 78, stk. 2, i og bilag VII, del III, til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 af 17. december 2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 922/72, (EØF) nr. 234/79, (EF) nr. 1037/2001 og (EF) nr. 1234/2007 skal fortolkes således, at de er til hinder for, at betegnelsen »mælk« og de betegnelser, som udelukkende er forbeholdt mejeriprodukter, anvendes til angivelse af et rent vegetabilsk produkt i forbindelse med afsætning eller i reklamer, og at dette gælder, selv hvis disse betegnelser ledsages af præciserende eller beskrivende tilføjelser med angivelse af det pågældende produkts vegetabilske oprindelse, medmindre dette produkt er opført i bilag I til Kommissionens afgørelse 2010/791/EU af 20. december 2010 om udarbejdelse af en fortegnelse over de produkter, der omhandles i del III, nr. 1), andet afsnit, i bilag XII til Rådets forordning nr. 1234/2007.

Underskrifter